

— PZPZW — Prognoza ooś v. 1

Zespół autorski:

Monika Michałek, Helena Boniecka, Paulina Brzeska-Roszczyk,
Paweł Janowski, Tomasz Kuczyński, Agnieszka Gajda,
Andrzej Osowiecki, Iwona Zaboroś

Instytut Morski, Uniwersytet Morski w Gdyni

Projekt Planu
zagospodarowania
przestrzennego dla
morskich wód wewnętrznych
Zalewu Wiślanego

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

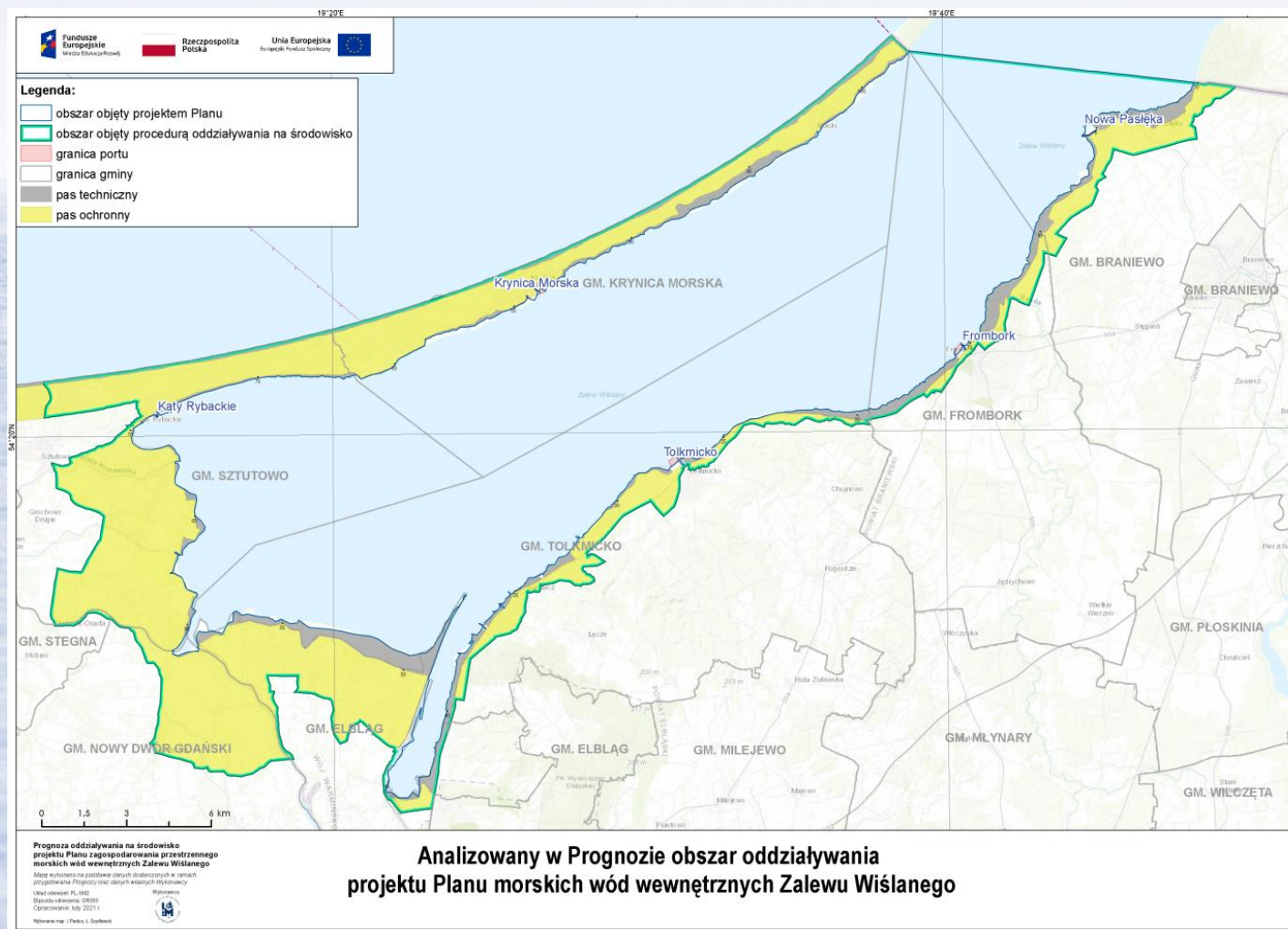
Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Uwarunkowania formalno-prawne

- Art. 46; art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. 2021, poz. 247)
- Uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska (RDOŚ) w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym
- Wymagania określone przez Zamawiającego w Opisie Przedmiotu Zamówienia
- Uwagi złożone na etapie v. 0 Projektu

Obszar oddziaływania

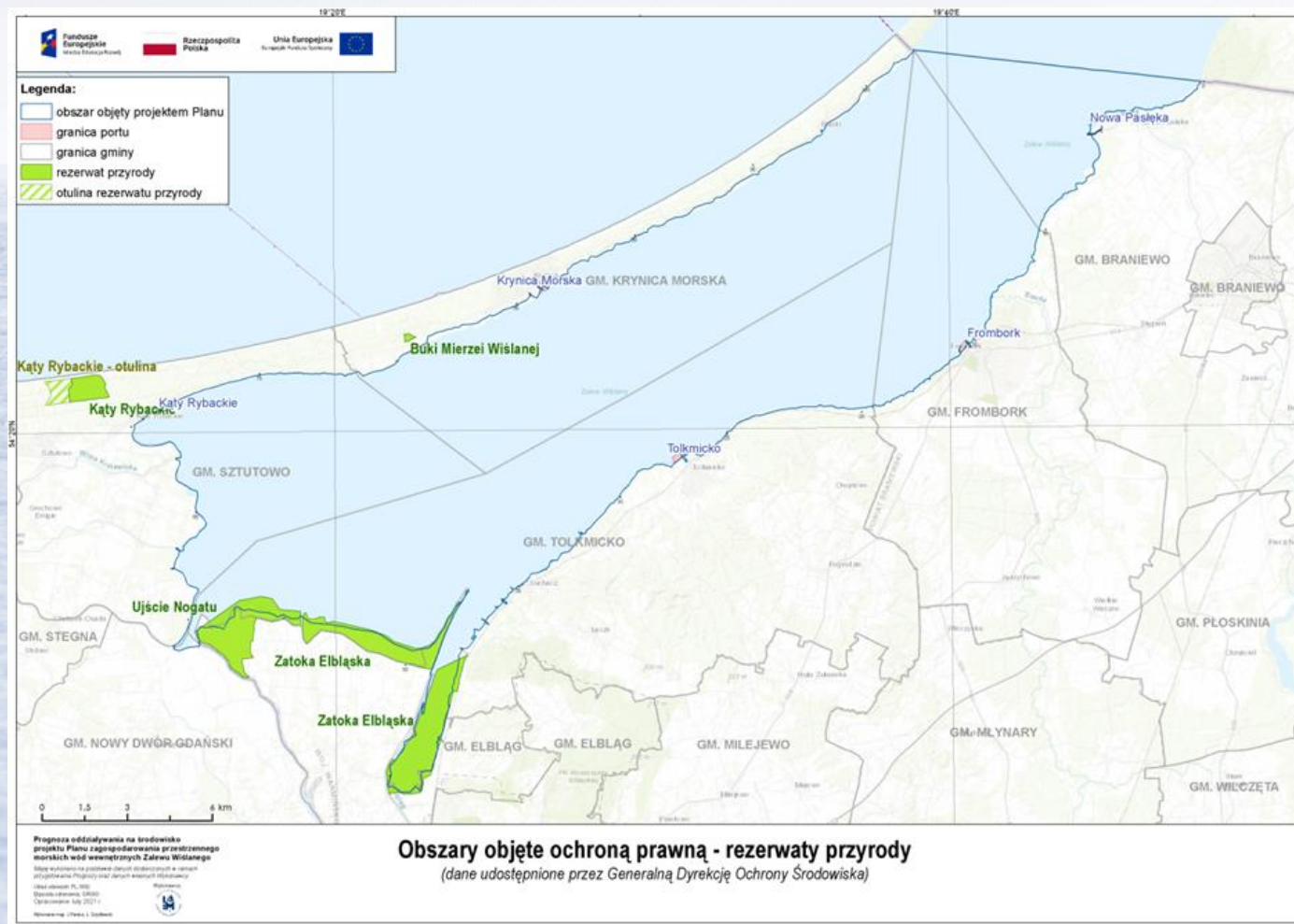
Główne założenia metodyczne

- Nie prowadzono badań środowiskowych. Dokument Prognozy przygotowano na podstawie materiałów publikowanych i niepublikowanych dot. analizowanego obszaru.
- Uwzględniono obowiązujące przepisy prawa krajowego w zakresie sporządzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz informacje zawarte w regulacjach prawnych właściwych dla ochrony środowiska i obszarów objętych ochroną.
- Przyjęto założenie, że podstawą strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest charakterystyka jego stanu a w Prognozie na poziomie strategicznym rozważa się korzyści i zagrożenia wynikające z planowanego dokumentu.
- Rola niniejszej strategicznej oceny jest rozumiana jako włączenie aspektów środowiskowych na jak najwcześniejszym etapie planistycznym.

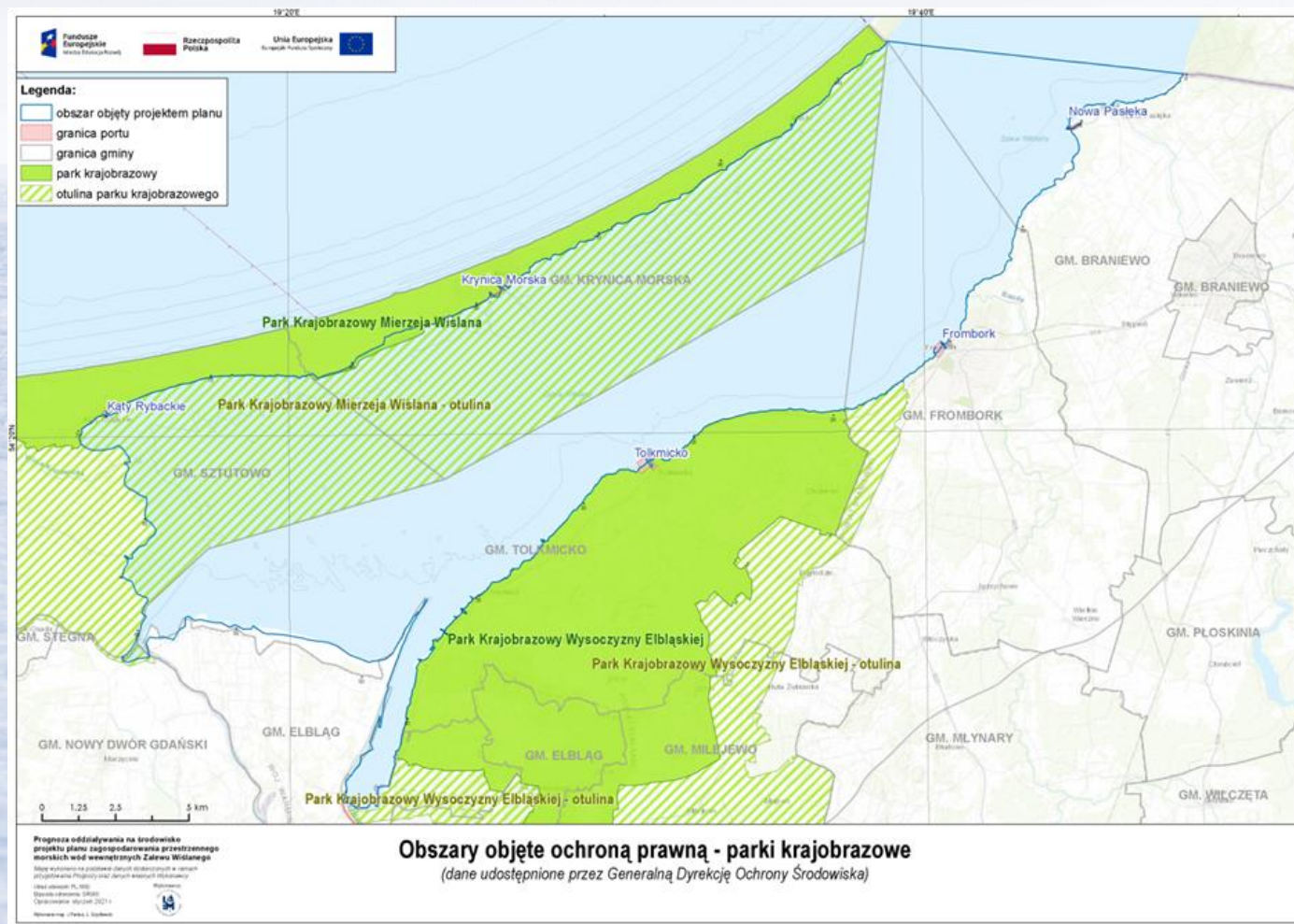
Uwarunkowania przyrodnicze

- W granicy objętej projektem Planu ustanowiono następujące formy ochrony przyrody:
 1. Obszary Natura 2000:
 - obszar specjalnej ochrony ptaków: Zalew Wiślany PLB280010;
 - obszar mający znaczenie dla Wspólnoty: Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007;
 2. Rezerваты: Zatoka Elbląska, Ujście Nogatu;
 3. Otulina Parku Krajobrazowego Mierzei Wiślanej.
- Po ustanowieniu planów ochrony obszarów Natura 2000 Zalew Wiślany PLB280010, Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH280007 będą obowiązywać ich zapisy.
- Po ustanowieniu w drodze zarządzenia RDOŚ planu ochrony dla rezerwatów przyrody Zatoka Elbląska i Ujście Nogatu będą obowiązywać ich zapisy.

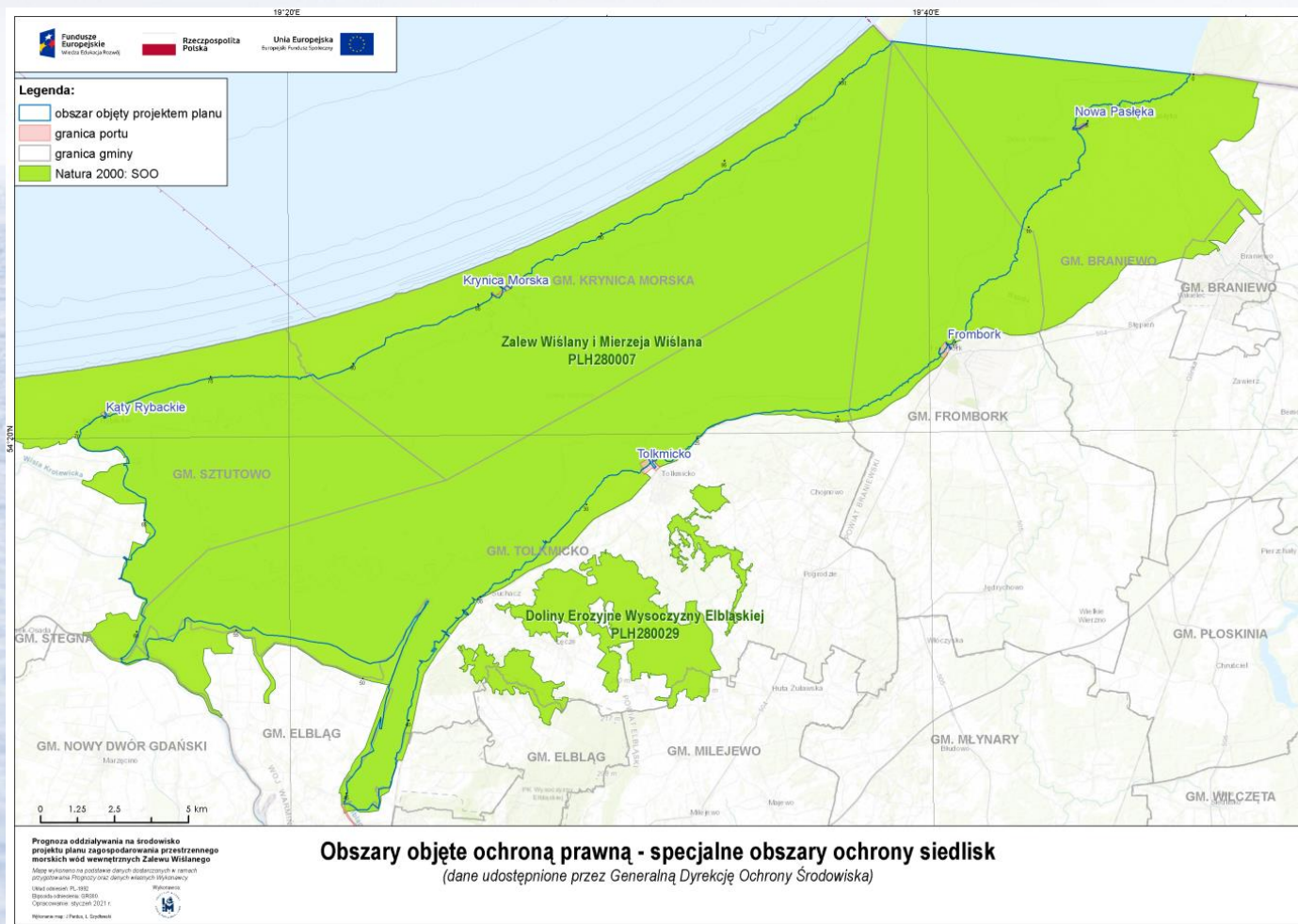
Uwarunkowania przyrodnicze

Uwarunkowania przyrodnicze

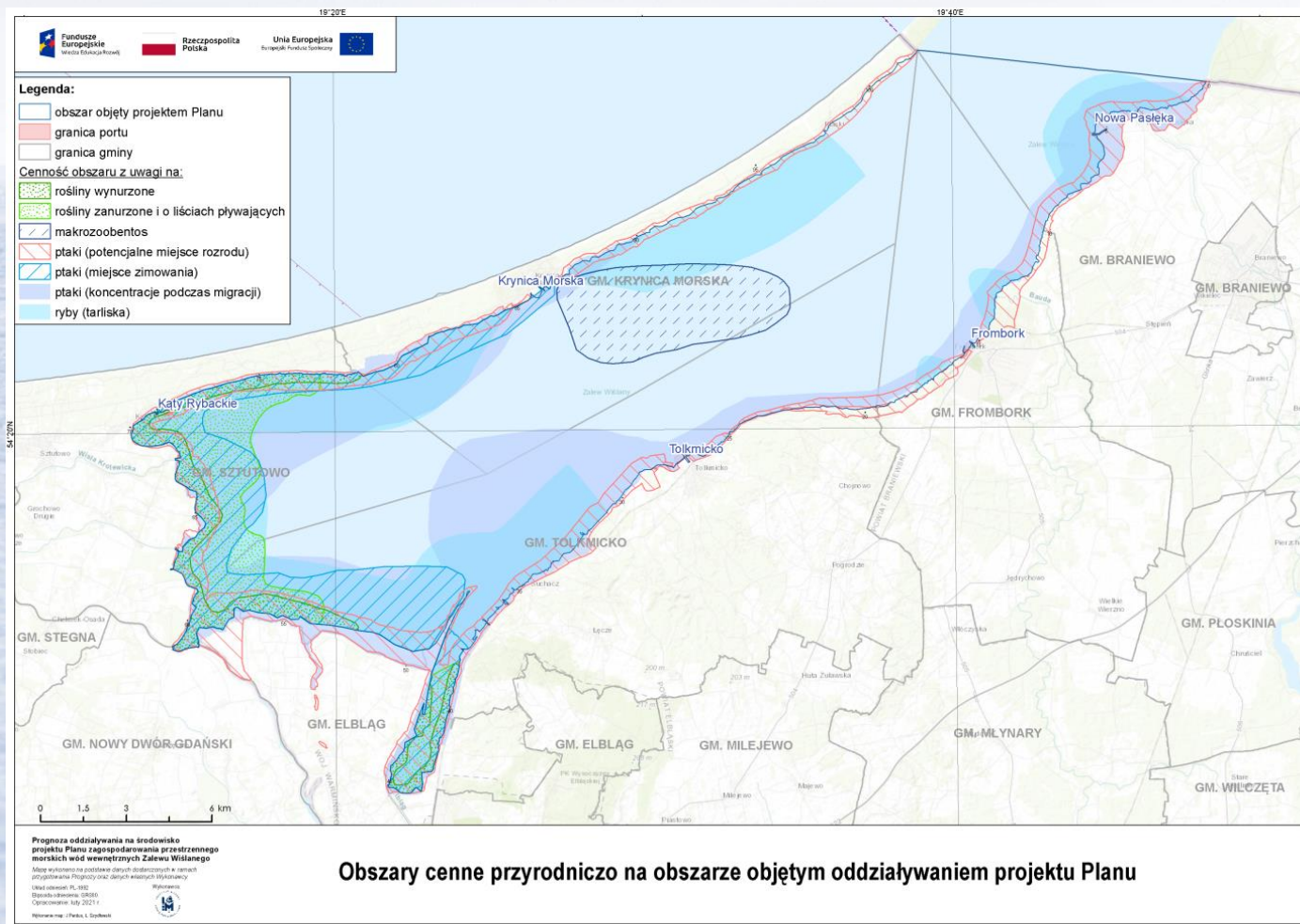

Uwarunkowania przyrodnicze

Cenność przyrodnicza

Pozostałe istotne uwarunkowania

- Niezadawalający stan ekologiczny jednolitej części wód Zalew Wiślany. Naturalne cechy morfometryczne akwenu, takie jak płytkość i rozległość, a także wpływ zlewni, o powierzchni 28,5 razy większej od powierzchni akwenu, sprawiają, że Zalew Wiślany jest wyjątkowo podatny na proces eutrofizacji.
- Eutrofizacja wtórna – zdeponowane w osadach duże ilości substancji biogenicznych, które w wyniku mieszania wód w całej kolumnie wody (do dna) lub/i prac na dnie Zalewu, uwalniane są do toni wodnej, stymulują nadmierny rozwój fitoplanktonu i makroglonów nitkowatych nieprzytwierdzonych do dna.
- Zmiany klimatyczne – będą się objawiać wzrostem temperatury wody stymulującej procesy biologiczne i biochemiczne w Zalewie oraz wzrostem częstotliwości występowania silnych wiatrów i sztormów wraz z którymi wtłaczane są do Zalewu wody słone z Bałtyku (wzrost zasolenia wód Zalewu Wiślanego).
- Zagrożenie i ryzyko powodziowe w rejonie planowania.
- Uwarunkowania społeczne, kulturowe: rola rybołówstwa i turystyki.
- Realizacja inwestycji celu publicznego pn. Budowa drogi wodnej łączącej Zalew Wiślany z Zatoką Gdańską i związana z nią „Decyzja środowiskowa” z 2018 r. ze zmian. w 2020 r.
- Inne rozstrzygnięcia przestrzenne, decyzje administracyjne wynikające z obowiązującego prawa (np. ustalenia związane z kwotami połowowymi, strefami zamkniętymi dla rybołówstwa, planami ochrony obszarów cennych przyrodniczo).

Ocena oddziaływania na środowisko - metoda

Oddziaływanie zdefiniowano jako: jakikolwiek skutek planowanej działalności z uwzględnieniem zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, flory, fauny, gleby, powietrza, wody, klimatu, krajobrazu i pomników historii lub innych budowli oraz wzajemnych oddziaływań między tymi czynnikami (Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzona w Espoo dnia 25 lutego 1991 r. - Dz. U. z 1999 r. Nr 96 poz. 1110).

Z punktu widzenia roli pełnionej przez Prognozę najistotniejsza była identyfikacja oddziaływań znaczących.

Ocena oddziaływania na środowisko - metoda

Opracowano trzystopniową skalę oddziaływania funkcji na elementy środowiska i obszary Natura 2000:

- 1 – brak wpływu (całkowity brak skutków środowiskowych),
- 2 – wpływ nieznaczący (brak mierzalnych (odczuwalnych) skutków w środowisku),
- 3 – wpływ znaczący (mierzalna zmiana stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, oceniona w stosunku do stanu początkowego; zmiana ta została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez realizację zapisów Planu zagospodarowania).

Zidentyfikowane oddziaływania znaczące scharakteryzowano pod kątem: relacji (pośrednie, bezpośrednie), czasu trwania (krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe) oraz kierunku wpływu (pozytywne, negatywne, zróżnicowane).

Ocena oddziaływania na środowisko - metoda

Ponadto, opisano oddziaływania skumulowane, czyli negatywne zmiany w środowisku spowodowane przeszłymi, obecnymi lub przyszłymi działaniami, które mogą się kumulować z oddziaływaniami generowanymi w wyniku realizacji projektu Planu (tj. przez poszczególne funkcje).

W Prognozie znalazły się również informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu projektu Planu na środowisko. Oddziaływanie transgraniczne oznacza „*jakiegokolwiek oddziaływanie, nie mające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej Strony*” (Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym).

Podstawą do oceny możliwości wystąpienia oddziaływań były wydzielenia funkcji, zapisy w Kartach akwenów, jak również Ustalenia ogólne projektu Planu.

Identyfikacja presji (negatywnych oddziaływań)

Funkcja	Presja
Transport (T)	- Ruch jednostek pływających i związane z tym zanieczyszczenia wody i atmosfery oraz hałas przyczyniający się do płoszenia i niepokojenia ptaków, szczególnie gatunków będących przedmiotami ochrony w granicach obszaru Natura N2000 w okresie ich gniazdowania (marzec-sierpień), sezonowych wędrówek (sierpień-listopad, luty-maj) oraz zimowania (grudzień-luty) - Utrzymywanie właściwych parametrów torów wodnych (pogłębianie) i związana z tym redystrybucja zanieczyszczeń w osadach. W przypadku przebudowy torów prawdopodobieństwo zniszczenia siedlisk roślin i zwierząt
Funkcjonowanie portu lub przystani (Ip)	- Hałas generowany podczas rozbudowy i utrzymania infrastruktury portowej przyczyniający się do płoszenia i niepokojenia ptaków, szczególnie gatunków będących przedmiotami ochrony w granicach obszaru Natura N2000 Zalew Wiślany w okresie ich gniazdowania (marzec-sierpień), sezonowych wędrówek (sierpień-listopad, luty-maj) oraz zimowania (grudzień-luty) - Redystrybucja zanieczyszczeń i substancji biogenicznych z osadów do toni wodnej, naruszenie struktury dna podczas rozbudowy i utrzymania infrastruktury portowej - Zanieczyszczenie wód - Wzmożony ruch jednostek pływających
Turystyka sport i rekreacja (S)	- Wzmożony ruch jednostek pływających i związany z tym hałas przyczyniający się do płoszenia i niepokojenia ptaków, szczególnie gatunków będących przedmiotami ochrony w granicach obszaru Natura N2000 Zalew Wiślany w okresie ich gniazdowania (marzec-sierpień), sezonowych wędrówek (sierpień-listopad, luty-maj) oraz zimowania (grudzień-luty) - Wydeptywanie, zaśmiecanie siedlisk roślin i zwierząt - Zanieczyszczenie wód - Wprowadzanie sztucznych elementów do krajobrazu nadwodnego i podwodnego (mola, pomosty) - Niszczenie trzcinowisk - Dążenie do maksymalizacji zysków z turystyki, sportu i rekreacji, wpływ na rozwój i przekształcenie przestrzeni
Przystanie turystyczne (Sp)	- Wprowadzanie sztucznych elementów do krajobrazu nadwodnego i podwodnego, zmiana charakteru strefy brzegowej - Dążenie do maksymalizacji zysków z turystyki, sportu i rekreacji, wpływ na rozwój i przekształcenie przestrzeni - Zanieczyszczenie wód - Płoszenie i niepokojenie ptaków, szczególnie gatunków będących przedmiotami ochrony w granicach obszaru Natura N2000 Zalew Wiślany w okresie ich gniazdowania (marzec-sierpień), sezonowych wędrówek (sierpień-listopad, luty-maj) oraz zimowania (grudzień-luty) - Wydeptywanie, zaśmiecanie siedlisk roślin i zwierząt, w tym niszczenie siedlisk litoralowych, zwłaszcza trzcinowisk

Identyfikacja presji (negatywnych oddziaływań)

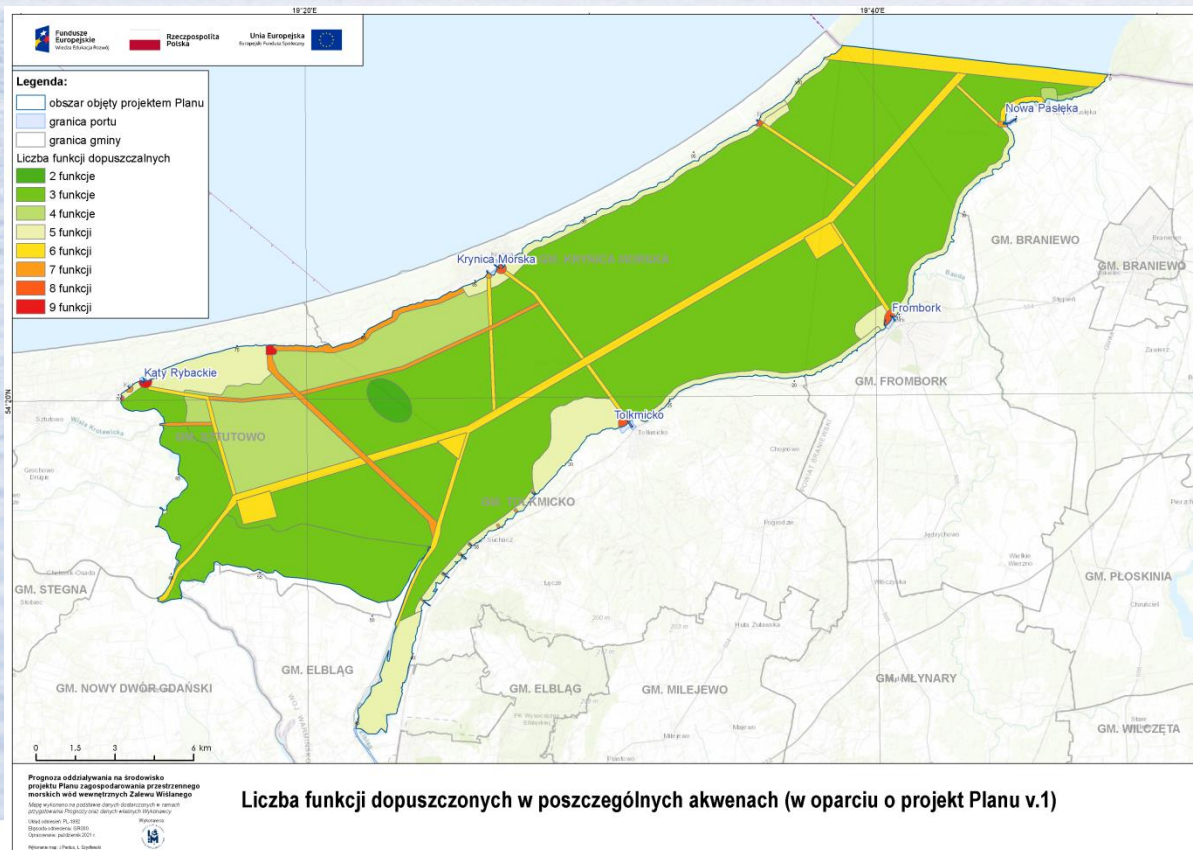
Funkcja	Presja
Ochrona środowiska i przyrody (O)	Brak presji
Obronność i bezpieczeństwo Państwa (B)	- Hałas generowany podczas wykonywania operacji wojskowych przyczyniający się do płoszenia i niepokojenia ptaków, szczególnie gatunków będących przedmiotami ochrony w granicach obszaru Natura N2000 Zalew Wiślany w okresie ich gniazdowania (marzec-sierpień), sezonowych wędrówek (sierpień-listopad, luty-maj) oraz zimowania (grudzień-luty) - Wzmożony ruch jednostek pływających
Ochrona brzegu morskiego (C)	- Zmiana poziomu wody i uwodnionej strefy przyboju (refulacja) wpływające na żerowiska ptaków pelikanowych i siewkowych - Zaburzenia struktury osadów oraz hałas generowany w wyniku prac czerpalnych na torach wodnych i odkładania urobku na brzegach Zalewu i wynikająca z tego zmiana kształtu linii brzegowej - Zajęcie powierzchni dna, erozja dna, zniszczenie siedlisk dennych w miejscach posadowienia budowli - Wprowadzanie do środowiska i krajobrazu nadwodnego oraz podwodnego sztucznych elementów środowiska - Zaburzenie naturalnych procesów zachodzących w strefie brzegowej
Rybołówstwo (R)	- Presja rybołówstwa na populacje ryb, zmiany struktury gatunkowej i wiekowej ichtiofauny - Wzmożony ruch jednostek pływających i związany z tym hałas - Dążenie do maksymalizacji zysków z działalności połowowej

Podsumowanie oceny oddziaływania

- Analizy wykazały, że najwięcej **elementów środowiska** będzie pod znaczącym wpływem funkcji Transport (T), w dalszej kolejności Funkcjonowanie portu lub przystani (Ip), Przystanie turystyczne (Sp), a także Ochrona brzegu morskiego (C).
- Najmniej elementów środowiska będzie pod znaczącym wpływem funkcji Obronność i bezpieczeństwo państwa (B).
- Elementami środowiska najbardziej narażonymi na negatywne oddziaływania związane z realizacją zapisów planu są: ptaki i roślinność wynurzona (szuwarowa). Z kolei najwięcej oddziaływań pozytywnych należy się spodziewać w odniesieniu do dóbr materialnych.
- Największą liczbę oddziaływań znaczących negatywnych na przedmioty ochrony obszaru **Natura 2000 PLB Zalew Wiślany (ptaki)** odnotowano w odniesieniu do funkcji Turystyka, sport i rekreacja (S), Przystanie turystyczne (Sp), Ochrona brzegu (C). Znacząco pozytywnie na przedmioty ochrony może wpłynąć funkcja Ochrona środowiska i przyrody (O).
- W przypadku obszaru **Natura 2000 PLH Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana**, najwięcej oddziaływań znaczących negatywnych zidentyfikowano w odniesieniu do siedliska Zalewy i jeziora przymorskie, laguny (1150), generowanych przez Funkcjonowanie portu lub przystani (Ip), Przystanie turystyczne (Sp). Pozytywnie na stan siedliska może wpłynąć Ochrona przyrody (O). Nie przewidziano znaczącego oddziaływania Planu na następujące przedmioty ochrony w obszarze: ciosa, parposz, minóg rzeczny, minóg morski i szarytka.

Podsumowanie oceny oddziaływania

- Oddziaływania skumulowane mogą wystąpić w odniesieniu do: rozwoju turystyki wodnej, rozwoju portu Elbląg, inwestycji infrastrukturalnych (z zaznaczeniem że przebudowa przystani, nabrzeży wpisuje się w wydzielania w planie).
- Z analizy kart akwenów, wynika, że największa kumulacja funkcji (i związanych z nimi działań) występuje w akwenach wyznaczonych przy dużych miejscowościach (Frombork, Kąty Rybackie, Tolkmicko czy Krynica Morska).

Podsumowanie oceny oddziaływania

- Wśród oddziaływań o największym prawdopodobieństwie nagromadzenia wskazać należy emisje zanieczyszczeń oraz hałasu. Nasilenia zaburzeń aktualnego ładu przestrzennego i ekosystemowego można się spodziewać w miejscach, gdzie przewiduje się rozwój zainwestowania. Zakres i skala oddziaływań oraz stopień ich kumulacji będą uzależnione od harmonogramu realizacji poszczególnych działań (inwestycji); zastosowanych rozwiązań technologicznych oraz rozwiązań minimalizujących negatywne oddziaływanie na środowisko określonych np. w decyzjach środowiskowych.
- Dla żadnej z funkcji przewidzianych do realizacji w projekcie Planu nie stwierdzono oddziaływań transgranicznych.

Wnioski i zalecenia do PPZP na etapie v. 1

- Zarekomendowano uwzględnienie na etapie wydzieleni lub/i formułowania szczegółowych zapisów do projektu Planu cenności zachodniej części akwenu.
- Wyznaczone rejony Zalewu ważne dla awifauny lęgowej, sezonowo migrującej i zimującej powinny zachować dominujące funkcje związane z zapewnieniem stabilnej obecności i trwałości lęgów oraz miejsc odpoczynku i zimowania.
- Zarekomendowano: niedopuszczanie do wycinki trzcin w akwenach o funkcji podstawowej O (07.O, 10.O, 14.O, 19.O, 22.O); dopuszczanie wycinki trzcin w rejonie planowania, jedynie w zakresie niezbędnym do realizacji funkcji podstawowej, poza sezonem lęgowym ptaków (15.11-15.03) (akweny 05.Sp, 12.Sp, 31.Sp, 32.Sp, 33.Sp, 34.Sp, 35.Sp, 36.Sp, 37.Sp) oraz utrzymanie możliwości gospodarczego pozyskiwania trzcin na działkach ewidencyjnych nr 3/5, nr 219/4, nr 6/19 i nr 3/12 przyległych do akwenów 69.C, 70.S, 71.C, zgodnie z warunkami opartymi na decyzji Urzędu Morskiego w Gdyni nr INZ3-MM-815-47/19.

Wnioski i zalecenia do PPZP na etapie v. 1

Za zapisami projektu planu ochrony (z czerwca 2020) obszaru Natura 2000 PLH Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana, w odniesieniu do akwenów wydzielonych w granicach siedliska 1130 ujścia rzek, estuaria (09.T, 01.T, 19.O, 22.O): Wisła Królewiecka, Szarpawa, Nogat, Elbląg zarekomendowano:

- Nieprowadzenie działań związanych z podnoszeniem rzednej terenu (makroniwelacji, zmian naturalnego ukształtowania terenu) z wyjątkiem niezbędnych działań przeciwpowodziowych.
- Nielokalizowanie nowych obiektów budowlanych (z wyjątkiem aparatury naukowo-badawczej, obiektów służących ochronie przyrody, obiektów związanych z bezpieczeństwem żeglugi oraz obiektów przeciwpowodziowych) w odległości do 100 m od brzegów ujścia.
- W celu zachowania właściwego stanu ochrony siedliska 1130 (Wisła Królewiecka), zaproponowano w ujściu rezygnację z akwenu określonego jako „Przystanie turystyczne” i wyznaczenie w tym miejscu akwenu o funkcji podstawowej T, z dopuszczeniem lokalizacji w ujściu niewielkiego pomostu w miejscu najmniej ingerującym w szuwar trzcinowy.

Wnioski i zalecenia do PPZP na etapie v. 1

- Zalecono zatem aby działania prowadzone w celu realizacji funkcji podstawowych (zwłaszcza prace budowlane) w akwenach 06.Ip, 05.Sp, 04.S, 03.Ip, ze względu na ochronę lęgów ptasich, wykonywane były w terminie od września do lutego.

Wnioski i zalecenia do PPZP na etapie v. 1

- Zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Kątów Rybackich (Uchwała nr XL/359/2010 Rady Gminy Sztutowo z dnia 10.11.2010 r. ws. mpzp wsi Kąty Rybackie) w akwencie wydzielonym w projekcie Planu jako 14.O *„dopuszcza się w uzgodnieniu z Dyrektorem Urzędu Morskiego i Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska lokalizację 8 pomostów oraz dojść do tych pomostów”*. Planowana lokalizacja infrastruktury w takim zakresie w tej lokalizacji, zdaniem autorów Prognozy jest sprzeczna z celami ochrony obszaru Natura 2000 PLH280010 i PLB280010. W przedmiotowym rejonie przebiega ponadto granica Parku Krajobrazowego Mierzeja Wiślana. Zgodnie z częścią diagnostyczną prac nad planem ochrony PK (stan na październik 2021), przybrzeżny rejon Kątów Rybacki został wskazany jako „centrum bioróżnorodności”, które powinno podlegać szczególnej ochronie.

Wnioski i zalecenia do PPZP na etapie v. 1

- Biorąc pod uwagę powyższe argumenty oraz wyniki wykonanej w ramach niniejszej Prognozy waloryzacji przyrodniczej, ale jednocześnie uwarunkowania formalne związane z prawem miejscowym zarekomendowano następujący zapis w karcie akwenu 14.O: *„Dopuszcza się realizację przedsięwzięcia uzgodnionego w mpzp wsi Kąty Rybackie (Uchwała XL/359/2010 z dnia 2010-11-10) pod warunkiem braku jego znaczącego oddziaływania na siedliska ptaków oraz tarliska. Zaleca się ograniczenie liczby pomostów w celu niedopuszczenia do fragmentacji szuwaru trzcinowego”*
- W związku z ochroną roślinności zanurzonej (*Chara aspera*, *Chara connivens*, *Chara tomentosa*, *Nymphaea alba*, *Nymphoides peltata*) w akwenach o funkcji podstawowej Ochrona środowiska i przyrody O (07.O, 10.O, 14.O, 19.O, 22.O) zalecono niedopuszczanie realizacji działań naruszających dno akwenu, z wyjątkiem utrzymania istniejących torów wodnych przebiegających przez akweny O (akweny 01.T, 09.T, 02.T, 13.T) oraz w przypadku wystąpienia naruszenia ciągłości istniejącego systemu ochrony przeciwpowodziowej lub w miejscach zaistniałego zagrożenia powodzią wskazanych w oparciu o aktualne wyniki monitoringu strefy brzegowej.

Wnioski i zalecenia do PPZP na etapie v. 1

- Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie minimalnych poziomów bezpieczeństwa brzegu morskiego oraz przebiegu granicznej linii ochrony brzegu morskiego na 7,25 km brzegu Zalewu (6 odcinków) wymagany minimalny poziom bezpieczeństwa brzegu wynosi $T_p=100$. Są to odcinki z zainwestowanym zapleczem w rejonie Fromborka, Kątów Rybackich, Krynicy Morskiej i Piasków. W rejonie Krynicy Morskiej na odcinku o długości 4,43 wymagany minimalny poziom bezpieczeństwa brzegu wynosi $T_p=200$. Na pozostałych niezainwestowanych odcinkach brzegu wymagany poziom bezpieczeństwa określono na „nie więcej niż 20”. Na tych odcinkach dopuszcza się cofanie linii brzegu w głąb lądu, nie wyznacza się granicznej linii ochrony. Akweny O (07.O, 10.O, 19.O, 22.O) zlokalizowane są na wysokości odcinków brzegu, gdzie poziom bezpieczeństwa określono na „nie więcej niż 20” zatem, nie wymagają one realizowania prac ochronnych, w tym odkładania tam urobku/sztucznego zasilania. Występujące w tej części Zalewu trzcinowiska są naturalnym elementem chroniącym brzeg przed falowaniem, zaś istniejące wały przeciwpowodziowe chronią zaplecze przed powodzią. Jedynie w akwenu 14.O na km 70,00-71,05 i km 71,28-71,60 – Kąty Rybackie istnieje potrzeba ochrony mienia.

Wnioski i zalecenia do PPZP na etapie v. 1

- Ochronę brzegów w obszarze Zalewu Wiślanego należy realizować zgodnie z zapisami Programu ochrony brzegów morskich z uwzględnieniem wniosków wypracowanych w Strategii ochrony brzegów morskich, która postuluje budowę umocnień brzegowych jedynie na odcinkach brzegu z zagospodarowanym zapleczem, zagrożonych erozją morską i powodzią morską. Działania związane z ochroną brzegu nie mogą powodować niszczenia trzcinowisk, które akwenie stanowią naturalną ochronę przed oddziaływaniem falowania. Na akwenach przeznaczonych na funkcję „Ochrona środowiska i przyrody” można dopuścić odkładanie urobku wyłącznie w przypadku wystąpienia naruszenia ciągłości istniejącego systemu ochrony przeciwpowodziowej lub w miejscach zaistniałego zagrożenia powodzią, wskazanych w oparciu o aktualne wyniki monitoringu strefy brzegowej.

Dziękuję za uwagę

